

Briselē, 15.12.2022.
COM(2022) 727 final

2022/0421 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2013/676/ES, ar ko Rumānijai atkārtoti pagarina atļauju piemērot īpašo pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Saskaņā ar 395. panta 1. punktu 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu ("PVN direktīva"¹) Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij piemērot īpašus pasākumus, lai atkāptos no minētās direktīvas noteikumiem ar nolūku vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2022. gada 8. aprīlī, Rumānijas Republika (turpmāk "Rumānija") pieprasīja atļauju turpināt piemērot pasākumu, ar ko atkāpjas no PVN direktīvas 193. panta, kas nosaka par PVN nomaksu atbildīgo personu. Vēstulē, kas reģistrēta 2022. gada 28. jūnijā, Komisija pieprasīja papildu informāciju par Rumānijas pieprasījumu, kura sniedza atbildi 2022. gada 22. augustā reģistrētā vēstulē.

Komisija, atbilstīgi PVN direktīvas 395. panta 2. punktam 2022. gada 1. septembrī informēja visas dalībvalstis, izņemot Spāniju, par Rumānijas lūgumu; Spāniju tā informēja 2022. gada 2. septembrī. Komisija 2022. gada 5. septembra vēstulē paziņoja Rumānijai, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas vajadzīga, lai izvērtētu pieprasījumu.

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Saskaņā ar PVN direktīvas 193. pantu PVN parasti maksā tas nodokļa maksātājs, kas piegādā preces vai sniedz pakalpojumus.

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu dalībvalstis ar Padomes atļauju var piemērot pasākumus, lai atkāptos no PVN direktīvas noteikumiem un vienkāršotu PVN iekasēšanas procedūru vai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Rumānija 2009. gadā pieprasīja atkāpi, lai saņemtu atļauju piemērot apgrieztās maksāšanas sistēmu, cita starpā, koksnes produktu piegādēm. Izmantojot šo procedūru, ar nodokļiem apliekamā persona, kura saņem piegādes, kļūst atbildīga par PVN nomaksu. Precīzāk, šie koksnes produkti ir augošs mežs, apaļkoks vai skaldīts kokmateriāls, koksnes kurināmais, koka izstrādājumi, kā arī apmalota vai šķeldota koksne, neapstrādāta un apstrādāta koksne vai koksnes sagataves.

Sākotnējais atkāpes pasākums Rumānijai tika piešķirts ar Padomes Īstenošanas lēmumu 2010/583/ES² līdz 2013. gada 31. decembrim, un attiecībā uz koksnes produktiem to pēc tam pagarināja ar Padomes Īstenošanas lēmumu 2013/676/ES³ līdz 2016. gada 31. decembrim, ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2016/1206⁴ līdz 2019. gada 31. decembrim un ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/1593⁵ līdz 2022. gada 31. decembrim.

¹ OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

² Padomes Īstenošanas lēmums 2010/583/ES (2010. gada 27. septembris), ar ko Rumānijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 256, 30.9.2010., 27. lpp.).

³ Padomes Īstenošanas lēmums 2013/676/ES (2013. gada 15. novembris), ar kuru Rumānijai atļauj turpināt piemērot īpašo atkāpi no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 316, 27.11.2013., 31. lpp.).

⁴ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2016/1206 (2016. gada 18. jūlijs), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2013/676/ES, ar ko Rumānijai atļauj turpināt piemērot īpašo pasākumu, atkāpjoties no

Tagad Rumānija atkārtoti pieprasa pagarināt atkāpes termiņu attiecībā uz apgrieztās maksāšanas sistēmas piemērošanu minētajām koksnes produktu piegādēm.

Pamatojoties uz Rumānijas sagatavoto ziņojumu, kuru iesniedza kopā ar pieprasījumu pagarināt pasākumu, nosakot, ka atbildīgā persona par PVN nomaksu par iepriekšminēto koksnes produktu piegādi ir saņēmējs, tika novērsta nodokļu nemaksāšana vai izvairīšanās no nodokļu maksāšanas nozarē, ko raksturo liels skaits mazu tālākpārdevēju un starpnieku, kurus ir grūti kontrolēt.

Parasti atkāpes tiek piešķirtas uz ierobežotu laiku, lai varētu izvērtēt, vai īpašais pasākums ir lietderīgs un efektīvs, un lai dalībvalstīm dotu laiku ieviest citus vispārpieņemtus pasākumus konkrētās problēmas atrisināšanai līdz atkāpes pasākuma termiņa beigām. Atkāpe, kas ļauj izmantot apgrieztās maksāšanas sistēmu, tiek izņēmuma kārtā piešķirta kā galējs līdzeklis krāpniecības apkarošanai konkrētās jomās.

Rumānija paskaidroja, ka šajā nolūkā ir veikti pasākumi, lai valsts tiesību aktos ieviestu konvencionālus pasākumus, lai apkarotu krāpšanu PVN jomā un novērstu tās tālāku izplatīšanos kokmateriālu un koksnes nozarē, piemēram, digitalizācijas projekti (*RO e-Factura*), fiskālo kases aparātu savstarpēja savienošana, *SAF-T*, iepirkumu un piegāžu pārraudzība un sistēma *RO e-Transport* (pārvadājumu pārraudzība valsts teritorijā).

Tomēr, tā kā minēto pasākumu īstenošana joprojām ir agrīnā posmā, Rumānija uzskata, ka, lai saglabātu nodokļu nemaksāšanas lejupejošo tendenci kokmateriālu un koksnes nozarē, ir jāturpina piemērot apgrieztās maksāšanas sistēmu šajā nozarē arī pēc 2023. gada 1. janvāra.

Tādējādi pagarinājums vēl uz vienu ierobežotu laikposmu liekas pamatots, jo šķiet, ka šis pasākums nav nelabvēlīgi ietekmējis situāciju saistībā ar krāpšanu ne mazumtirdzniecības līmenī, ne citās nozarēs vai dalībvalstīs. Tā kā juridiskā un faktiskā situācija nav mainījies, šo atkāpes pasākumu tiek ierosināts pagarināt, lai Rumānija varētu turpināt piemērot šo atkāpes pasākumu līdz 2025. gada 31. decembrim.

Tādēļ līdz šīs atkāpes termiņa beigām Rumānijai būtu pilnībā jāsteno iepriekš minētie pasākumi, lai apkarotu un novērstu ar PVN saistītas krāpšanas tālāku izplatīšanos kokmateriālu nozarē. Tādējādi attiecībā uz minētajām piegādēm vairs nebūtu nepieciešama atkāpe no Direktīvas 2006/112/EK 193. panta.

- **Atbilstība pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Līdzīgas atkāpes saistībā ar PVN direktīvas 193. pantu ir piešķirtas citām dalībvalstīm, proti — Portugālei⁶, Lietuvai⁷ un Latvijai⁸.

193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 198, 23.7.2016., 47. lpp.).

⁵ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2019/1593 (2019. gada 24. septembris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2013/676/ES, ar ko Rumānijai atļauj turpināt piemērot īpašu pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 248, 27.9.2019., 69.–70. lpp.).

⁶ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2019/1592 (2019. gada 24. septembris), ar ko Portugālei atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 248, 27.9.2019., 67–68. lpp.).

⁷ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/1920 (2018. gada 4. decembris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2010/99/ES, ar ko Lietuvas Republikai atļauj pagarināt pasākuma piemērošanu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 311, 7.12.2018., 34.–35. lpp.).

Tādējādi ierosinātais pasākums ir saskanīgs ar spēkā esošajiem PVN direktīvas noteikumiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

PVN direktīvas 395. pants.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Vadoties pēc PVN direktīvas normas, kura ir šā priekšlikuma pamatā, subsidiaritātes principu nepiemēro.

• Proporcionalitāte

Šis lēmums attiecas uz atļauju, ko piešķir dalībvalstij pēc tās pieprasījuma, un tas neuzliek nekādus pienākumus.

Ņemot vērā atkāpes ierobežoto darbības jomu, īpašais pasākums ir proporcionāls izvirzītajam mērķim.

• Instrumenta izvēle

Ierosinātais instruments: Padomes Īstenošanas lēmums.

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu atkāpe no kopējiem PVN noteikumiem ir pieļaujama vienīgi ar Padomes atļauju, ko tā ar vienprātīgu lēmumu pieņem pēc Komisijas priekšlikuma. Padomes īstenošanas lēmums ir vispiemērotākais instruments, jo to var adresēt atsevišķai dalībvalstij.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

Šā priekšlikuma pamatā ir Rumānijas pieprasījums, un tas skar vienīgi minēto valsti.

• Ietekmes novērtējums

Viens no izplatītākajiem krāpšanas veidiem ir iekļaut kokmateriālu un koksnes izstrādājumu tirdzniecības ķēdē tādus uzņēmumus, kas iekasē PVN, to neiemaksā valsts budžetā un pēc tam pazūd. Pēc tam to klienti, izmantojot savas tiesības uz PVN atskaitīšanu, lūdz atmaksāt summas, kas nekad nav iemaksātas valsts budžetā.

Koksnes izstrādājumi veido lielāko daļu no Rumānijas mežsaimniecības nozares. 2020. gada beigās Rumānijas valsts īpašumā bija 6 604 200 ha mežu, t. i., 27,66 % no valsts kopējās sauszemes platības.

Apgrieztās maksāšanas sistēma, pieprasītais īpašais pasākums, attiecas tikai uz darījumiem starp nodokļa maksātājiem, kas reģistrēti kā PVN maksātāji Rumānijā. Nodokļa maksātājus citās dalībvalstīs apgrieztās maksāšanas sistēma varētu ietekmēt tikai tad, ja tiem būtu

⁸ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/81 (2022. gada 18. janvāris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2009/1008/ES, ar ko Latvijas Republikai atļauj turpināt piemērot pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 13, 18.12.2022., 50. lpp.).

pienākums reģistrēties kā PVN maksātājiem Rumānijā. Šādos gadījumos uz tiem attiektos tādi paši PVN noteikumi kā uz Rumānijas uzņēmējiem.

Apgrieztās maksāšanas sistēma ir samazinājusi risku, ka tiktu atmaksātas summas, kas nekad nav iemaksātas valsts budžetā karuseļveida krāpšanas dēļ.

Apgrieztajai maksāšanas sistēmai ir vēl šāda cita pozitīva ietekme:

- uzlabota ražotāju konkurētspēja, lai novērstu kropļojumus, ko izraisa vienības, kuras darbojas melnajā tirgū;
- ievērojams ēnu ekonomikas samazinājums šajā jomā, kā rezultātā palielinās valsts budžeta ieņēmumi.

Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka katram nodokļu maksātājam piekrītošā PVN summa vidēji palielinājusies par par 46 077 RON, Rumānija uzskata, ka apgrieztās maksāšanas piemērošana kokmateriālu un koksnes izstrādājumu piegādēm ir sasniegusi savus mērķus apkarot krāpšanu PVN jomā un novērst tās izplatīšanos.

Lai gan Rumānija ir guvusi pozitīvus rezultātus cīņā pret krāpšanu, piemērojot apgrieztās maksāšanas sistēmu šajā nozarē, šī parādība joprojām pastāv, lai gan mazākā mērogā⁹.

Ja šis pasākums tiks pagarināts, kopējie PVN ieņēmumi, ko iekasē galapatēriņa stadijā, negatīvi ietekmēti netiks un tādējādi tam nebūs negatīvas ietekmes uz Savienības PVN pašu resursiem.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums ES budžetu neietekmē.

5. CITI ELEMENTI

Priekšlikumam ir noteikts termiņš.

⁹ Saskaņā ar gada pārskatiem par nodokļu pārbaudēm, kas veiktas pie nodokļu maksātājiem attiecībā uz NACE “koksnes produktu” kodu 2018.–2021. gada periodā, krāpšanas gadījumu skaits samazinājās, par ko Rumānija ziņoja savā pieprasījumā.

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2013/676/ES, ar ko Rumānijai atkārtoti pagarina atļauju piemērot īpašo pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu¹ un jo īpaši tās 395. panta 1. punktu,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 193. pantu pievienotās vērtības nodokli ("PVN") parasti maksā tas nodokļa maksātājs, kurš piegādā preces vai sniedz pakalpojumus.
- (2) Ar Padomes Īstenošanas lēmumiem 2010/583/ES² un 2013/676/ES³ Rumānijai tika atļauts piemērot īpašu pasākumu, atkāpjoties no Direktīvas 2006/112/EK 193. panta ("īpašais pasākums"), lai noteiktu nodokļa maksātāju, kuram nodokļa maksātāji piegādā koksnes produktus, par personu, kura ir atbildīga par PVN nomaksu par minētajām piegādēm. Ar Īstenošanas lēmumu 2013/676/ES piešķirtā atļauja tika pagarināta līdz 2022. gada 31. decembrim.
- (3) Ar vēstuli, kas Komisijā reģistrēta 2022. gada 11. aprīlī Rumānija pieprasīja atļauju turpināt piemērot šo īpašo pasākumu, kas atļauts ar Īstenošanas lēmumu 2013/676/ES, pēc 2022. gada 31. decembra. Nosūtot vēstuli 2022. gada 28. jūnijā, Komisija pieprasīja papildu informāciju par Rumānijas pieprasījumu. Rumānija sniedza atbildi vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2022. gada 22. augustā.
- (4) Saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 395. panta 2. punkta otro daļu Komisija 2022. gada 1. septembra vēstulē Rumānijas lūgumu nosūtīja pārējām dalībvalstīm, izņemot Spāniju. Ar 2022. gada 2. septembra vēstuli Komisija nosūtīja šo lūgumu Spānijai. Komisija 2022. gada 5. septembra vēstulē paziņoja Rumānijai, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas nepieciešama pieprasījuma izvērtēšanai.
- (5) Saskaņā ar Rumānijas pieprasījumā sniegto informāciju faktiskā situācija, kas attaisnoja šā īpašā pasākuma piemērošanu, nav mainījusies. Turklāt Rumānijas iestāžu

¹ OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

² Padomes Īstenošanas lēmums 2010/583/ES (2010. gada 27. septembris), ar ko Rumānijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 256, 30.9.2010., 27. lpp.).

³ Padomes Īstenošanas lēmums 2013/676/ES (2013. gada 15. novembris), ar kuru Rumānijai atļauj turpināt piemērot īpašo atkāpi no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 316, 27.11.2013., 31. lpp.).

iesniegtā analīze liecina, ka īpašais pasākums ir izrādījies efektīvs, apkarojot izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Turklāt īpašajam pasākumam nav negatīvas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido PVN.

- (6) Īpašais pasākums ir samērīgs ar izvirzītajiem mērķiem, jo tas attiecas tikai uz konkrētiem darījumiem nozarē, kurā nodokļu nemaksāšana vai izvairīšanās no nodokļu maksāšanas ir būtiska problēma. Turklāt pasākuma turpmākai piemērošanai nevajadzētu nelabvēlīgi ietekmēt krāpšanas novēršanu mazumtirdzniecības jomā, citās nozarēs vai citās dalībvalstīs.
- (7) Parasti atkāpes atļauj uz noteiktu laiku, lai varētu izvērtēt, vai īpašie pasākumi ir piemēroti un efektīvi. Atkāpes dod dalībvalstīm laiku valsts līmenī ieviest citus vispārpieņemtus pasākumus, lai uzraudzītu materiālu apriti, PVN nomaksu un nodokļu maksātāju saistību izpildi, kuriem būtu jārisina attiecīgā problēma līdz atkāpes pasākuma termiņa beigām, tādējādi novēršot nepieciešamību pagarināt šo atļauju. Atkāpe, kas ļauj izmantot apgrieztās maksāšanas sistēmu, tiek izņemuma kārtā piešķirta kā galējs līdzeklis krāpniecības apkarošanai konkrētās jomās. Tāpēc līdz šajā īstenošanas lēmumā paredzētās atļaujas termiņa beigām Rumānijai būtu jāveic citi vispārpieņemti pasākumi, lai apkarotu un novērstu krāpšanu ar PVN kokmateriālu tirgū, lai nebūtu nepieciešama turpmāka īpašā pasākuma pagarināšana.
- (8) Tāpēc ir lietderīgi pagarināt Īstenošanas lēmumā 2013/676/ES paredzēto atļauju. Rumānijai piešķirtās atļaujas pagarinājumam vajadzētu būt ierobežotam laikā, lai varētu novērtēt īpašā pasākuma efektivitāti un piemērotību.
- (9) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Īstenošanas Lēmums 2013/676/ES,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Īstenošanas lēmuma 2013/676/ES 1. pantā “2022. gada 31. decembrim” aizstāj ar “2025. gada 31. decembrim”.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Rumānijai.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*